

Ομιλία Πρωθυπουργού στη Διάσκεψη της Θεσσαλονίκης

Συμμετέχετε σε αυτή τη Διάσκεψη, παρά τις πιεστικές υποχρεώσεις σας. Ήρθατε στη χώρα μας λόγω της μεγάλης σημασίας και της επικαιρότητας της θεματικής της. Η Διάσκεψη αποτελεί μέρος μίας σειράς ανάλογων περιφερειακών συναντήσεων που έχουν προγραμματισθεί στο πλαίσιο της προετοιμασίας των εργασιών της 53ης Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών.

Σας καλωσορίζω σε αυτή την όμορφη πόλη, που φημίζεται για τη φιλοξενία και τη παράδοσή της στη διερεύνηση προβλημάτων μεγάλου ενδιαφέροντος. Παράδοση, που ανατρέχει ήδη στην εποχή που άνθισε ο κλασικός ελληνικός πολιτισμός. Θα ήθελα να σας θυμίσω ότι στα Στάγειρα, όχι μακριά από την πόλη που μας φιλοξενεί, γεννήθηκε ο μεγάλος φιλόσοφος Αριστοτέλης.

Λίγες πόλεις διαθέτουν πράγματι τόσο πλούσιο πνευματικό παρελθόν. Ένα παρελθόν που μπορεί να εμπνεύσει την αναζήτηση λύσεων για τα σύνθετα

προβλήματα της εποχής μας. Η Θεσσαλονίκη υπήρξε περισσότερο από δύο χιλιετίδες τόπος συνάντησης ανθρώπων και λαών, κομβικό σημείο για τη γένεση και τη διάδοση νέων ιδεών. Κάθε ιστορικός στέκεται γι' αυτό με θαυμασμό σ' αυτό το σταυροδρόμι ειρηνικής δημιουργίας, παραγωγικής δραστηριότητας και πνευματικής ανάτασης.

Η πολυεθνική πόλη των αρχών του αιώνα έδωσε τη θέση της, μέσα από μία πορεία που δεν είναι απαλλαγμένη από εντάσεις, σε μία σύγχρονη μητρόπολη που ακτινοβολεί στον βαλκανικό χώρο και την ευρύτερη περιοχή. Η πορεία αυτή θα ήταν αδύνατη, εάν η πόλη δεν αντλούσε από την πλούσια πνευματική και καλλιτεχνική κληρονομιά της. Θα ήταν επίσης αδύνατη, αν δεν συνέβαινε να βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι για την επικοινωνία των λαών και των πολιτισμών από τη Δύση στην Ανατολή και από το Βορρά στο Νότο. Αυτήν την πραγματικότητα θα τη δείτε βαθιά χαραγμένη στα μνημεία της.

Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους εργαζόμαστε για την ανάδειξη της Θεσσαλονίκης ως σύγχρονου μητροπολιτικού κέντρου με ένα πυκνό δίκτυο

οικονομικών, πολιτικών, πολιτιστικών και επιστημονικών δραστηριοτήτων. Η δημιουργία των έργων υποδομής στις περιοχές της οικονομίας και του πολιτισμού, των μεταφορών, της επικοινωνίας και της ενέργειας, ιδίως δε η κατασκευή της Εγνατίας Οδού, η επέκταση του αεροδρομίου και του λιμανιού της Θεσσαλονίκης, συμβάλλουν αποφασιστικά στην επίτευξη αυτού του στόχου. Προς αυτή την κατεύθυνση καταβάλλουμε κάθε προσπάθεια με την ενθάρρυνση και την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κυρίες και Κύριοι

Ο κόσμος ζει την αγωνία μεγάλων και πρωτόγνωρων μετασχηματισμών. Οι ραγδαίες εξελίξεις της τεχνολογίας, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και η έκρηξη της κοινωνίας της πληροφορίας αναπροσδιορίζουν τις κοινωνικές και παραγωγικές σχέσεις και επηρεάζουν καθοριστικά την καθημερινή ζωή μας. Ο άνθρωπος διαθέτει σήμερα ασύγκριτα περισσότερες δυνατότητες για

να αναπτύξει την προσωπικότητά του. Υπόκειται όμως και σε πολύ μεγαλύτερους κινδύνους.

Πώς μπορεί, αλήθεια, η Πολιτεία και οι διεθνείς οργανισμοί, να συμβάλλουν στη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων και τον περιορισμό των κινδύνων; Πώς μπορούν να βελτιώσουν τους όρους για την πραγμάτωση της ελευθερίας του σύγχρονου πολίτη και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής του; Πού θα αναζητήσουμε τη τομή στη δύσκολη αυτή σχέση, που μεταβάλλεται μάλιστα διαρκώς; Πρόκειται για ένα από τα μεγάλα, ίσως το μεγαλύτερο, πρόβλημα του καιρού μας που δεν μπορεί να απαντηθεί εύκολα και που θα εξακολουθήσει να παραμένει ανοικτό.

Κανένας χώρος δραστηριότητας δεν έχει επηρεασθεί τόσο από τις αλλαγές, όπως οι χώροι της διακυβέρνησης, της διοικητικής τεχνογνωσίας και της δημόσιας διοίκησης. Σε μια μόλις δεκαετία κλονίσθηκαν οι αντιλήψεις που επικρατούσαν και διαφοροποιήθηκε άρδην το θεσμικό πλαίσιο που είχε εγκαθιδρυθεί μέσα από μία μακρόχρονη εξέλιξη. Κλονίσθηκαν επίσης κοινωνικές κατακτήσεις που

δέσποσαν πάνω από έναν αιώνα. Στη θέση τους αναδεικνύονται γοργά νέες δομές υπό την πίεση του νέου διεθνούς καταμερισμού εργασίας και τη ριζική αναδιοργάνωση της διεθνούς κοινωνίας.

Όλοι παρακολουθούμε ότι η αποστολή και οι λειτουργίες του σύγχρονου κράτους τείνουν να αλλάξουν δραστικά. Χωρίς ίσως να το συνειδητοποιούμε, ζούμε καθημερινά αυτήν την πραγματικότητα. Γι' αυτό αναρωτιώμαστε εύλογα, αν ορισμένες παραδοσιακές ή και νεώτερες λειτουργίες του κράτους είναι αναγκαίες και παραγωγικές. Όσοι προσβλέπουν στο μέλλον προσπαθούν να προσδιορίσουν την αποστολή και τις λειτουργίες του υπό τις νέες συνθήκες.

Κάποτε γίνεται αβασάνιστα λόγος για μείωση του ρόλου του κράτους. Με άλλες λέξεις, προτείνεται η επαναφορά του κράτους - νυχτοφύλακα, ή σωστότερα ενός κακέκτυπού του, και η παραχώρηση σημαντικών αποφάσεων στο "αόρατο χέρι" διεθνών οικονομικών δυνάμεων. Υποστηρικτές τέτοιων απόψεων μπορεί να

υπάρχουν ακόμη, αλλά είναι πιά φανερό ότι η επιρροή τους υποχωρεί σε μεγάλο βαθμό.

Σε όλο και περισσότερα fora, το αίτημα της επιβεβαίωσης του νέου ρόλου του κράτους μέσω του εκσυγχρονισμού του προβάλλει από την αυξανόμενη ανησυχία για τους ήδη ορατούς κινδύνους. Συνειδητοποιείται δηλαδή ότι με την παθητική στάση της διοίκησης δεν μπορεί να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα της φτώχειας, της ανεργίας, της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και του οργανωμένου εγκλήματος. Προβλήματα, που όχι μόνον δεν έχουν υποχωρήσει αλλά εξακολουθούν να βρίσκονται σε έξαρση. Η παθητική στάση δεν μπορεί, εξάλλου, να εγγυηθεί ότι τα οποιαδήποτε οφέλη από την οικονομική ανάκαμψη και την τεχνολογική πρόοδο θα κατανεμηθούν με δίκαιο τρόπο.

Αν μου επιτρέπετε να δανειστώ από τον τίτλο ενός σημαντικού κειμένου των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο έχετε μπροστά σας, οφείλουμε να “ξανασχεδιάσουμε το κράτος”. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι, για να προχωρήσουμε, επιβάλλεται να επεξεργασθούμε νέες

στρατηγικές και τακτικές, ευθυγραμμισμένες με τη νέα πραγματικότητα. Δύο αιώνες προόδου στην Ευρώπη μας άφησαν μία πλούσια κληρονομιά που πρέπει να την διατηρήσουμε και να την συνεχίσουμε. Το κράτος ως μοχλός της ανάπτυξης και ως εγγυητής της κοινωνικής δικαιοσύνης αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής της πολύτιμης κληρονομιάς.

Κυρίες και Κύριοι,

Η αλλαγή της αποστολής του κράτους και η ανάδειξη νέων λειτουργιών προσδίδουν νέα δυναμική στις αρχές της αποκέντρωσης, της αποτελεσματικότητας και της συμμετοχής του πολίτη. Επιβάλλουν όμως και την επεξεργασία νέων αρχών. Αρχών, με τις οποίες η διοίκηση θα αποκτήσει νέο περιεχόμενο, θα έρθει πιο κοντά στον πολίτη και θα εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες του. Γι' αυτό η διοίκηση πρέπει να είναι ανθρώπινη, κοινωνικά ευαίσθητη και διέπεται από την αρχή της διαφάνειας. Πρόκειται για αρχές που αναπροσδιορίζουν την αποστολή και τις λειτουργίες της.

Εξάλλου, η διοίκηση αποβλέπει σταθερά στην ανάπτυξη της οικονομίας και της κοινωνίας. Για να απαντήσουμε στο ερώτημα, σε τι είδους ανάπτυξη προσβλέπουμε και με ποιό τρόπο επιδιώκουμε να υπηρετήσουμε το δημόσιο συμφέρον, πρέπει να αξιοποιήσουμε από κοινού όλες τις αρχές που ανέφερα προηγουμένως. Αρχές και στόχοι συνδέονται άλλωστε στενά μεταξύ τους.

Το σύγχρονο “κράτος - στρατηγείο” προωθεί έτσι την ανάπτυξη μίας εύρωστης κοινωνίας πολιτών, επενδύει σε κοινωνικό κεφάλαιο και διαμορφώνει ένα ανθρωποκεντρικό πλαίσιο. Απαιτεί ισχυρές θεσμικές δομές ικανές να διατηρήσουν και να αναπαράγουν την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών, με σταθερούς γνώμονες την εξειδίκευση, την πρωτοβουλία, τη συλλογική δράση και τον επαγγελματισμό. Γι’ αυτό ακριβώς ορισμένες λειτουργίες πρέπει να μεταφερθούν από το κράτος στη Τοπική Αυτοδιοίκηση ή στην κοινωνία. Με αυτούς τους όρους, το κράτος αναμορφώνεται σύμφωνα με τα αιτήματα των καιρών μας.

Πρέπει να αντιληφθούμε ότι η διοίκηση υπάρχει για να εξυπηρετεί τις ανάγκες του πολίτη. Υπάρχει για να δημιουργεί τους όρους που βοηθούν το σύγχρονο άνθρωπο να πραγματώνει την ελευθερία του. Η ανάγκη αυτή γίνεται μάλιστα επιτακτικότερη με τα δεδομένα της σύγχρονης τεχνολογίας, αφού οι δυνατότητες που προσφέρει σήμερα στον άνθρωπο είναι τεράστιες. Τεράστιοι είναι όμως και οι κίνδυνοι που συνοδεύουν την εξάπλωσή της.

Θα ήταν εξάλλου λάθος να νομίζουμε ότι η ανάπτυξη της τεχνολογίας είναι ασυμβίβαστη με την γραφειοκρατία. Και θα ήταν λάθος, γιατί μπορεί να επιβιώνει με νέα μέσα και μάλιστα από θέσεως ισχύος. Πρέπει γι' αυτό να κάνουμε έγκαιρα ό,τι περνάει από το χέρι μας για να “εξανθρωπίσουμε” την τεχνολογία. Να την χρησιμοποιούμε δηλαδή για την απελευθέρωση του ανθρώπου από τις διάφορες μορφές εξουσίας και όχι για τη χειραγώγησή του από αυτές.

Ελπίζω να συμφωνείτε μαζί μου ότι η νέα πραγματικότητα μας αναγκάζει να ξανασκεφτούμε από την αρχή τη σχέση διοίκησης και πολίτη. Σε κάθε στιγμή

της δράσης της η διοίκηση πρέπει να είναι συμπαραστάτης του πολίτη.

Κυρίες και Κύριοι

Σας εξέθεσα ορισμένες από τις σκέψεις και τις αρχές του προγράμματος της διοικητικής μεταρρύθμισης που προωθούμε στην Ελλάδα. Έχουμε θέσει σε εφαρμογή ένα ευρύ σχέδιο για την ενίσχυση της αποκέντρωσης με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κέντρο προς την περιφέρεια και την αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε όλα τα επίπεδα. Έτσι η διοίκηση θα λειτουργεί όσο γίνεται πιο κοντά στον πολίτη. Με ταχείς ρυθμούς προωθούμε επίσης προγράμματα εκσυγχρονισμού της διοικητικής υποδομής και επιμόρφωσης των στελεχών.

Η ιστορία μας διδάσκει ότι οι μεταρρυθμίσεις ποτέ δεν είναι εύκολες. Η επιτυχία τους όμως επηρεάζει βαθιά το μέλλον. Το ενδιαφέρον μας για τη Διάσκεψη αυτή και η υποστήριξή μας για τα προγράμματα των Ηνωμένων Εθνών αντανακλά τη σημασία που αποδίδουμε στη διοικητική μεταρρύθμιση. Επίσης υπογραμμίζει την

πεποίθησή μας για τα οφέλη της κοινής δράσης και για την συμβολή της περιφερειακής συνεργασίας στη σχετική διαδικασία.

Το παρελθόν της περιοχής μας διδάσκει ότι υπάρχουν παγίδες που πρέπει να αποφύγουμε. Αν στρέψουμε το βλέμμα μας προς το μέλλον, τίποτε δεν είναι πιο σημαντικό από την εμπέδωση της ειρήνης. Η ειρήνη και η πρόοδος είναι άλλωστε αλληλένδετες. Πρέπει λοιπόν να ενισχύσουμε τους δεσμούς μας και να αναπτύξουμε μονιμότερους θεσμούς συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα.

Κυρίες και Κύριοι

Το πρωϊ οι αντιπρόσωποι των Ηνωμένων Εθνών συζήτησαν τη δυνατότητα ίδρυσης ενός Διεθνούς Κέντρου που θα μπορούσε να συμπεριλάβει περιφερειακά κέντρα. Το Κέντρο αυτό θα εξασφαλίσει προοπτικά τη δημιουργία αμφίδρομων δικτύων για τη διάδοση και την αξιοποίηση κοινών εμπειριών καθώς επίσης και την οργάνωση κοινών δραστηριοτήτων στην κατάρτιση, την επιμόρφωση, τη συμβουλευτική πρακτική και την εφαρμοσμένη έρευνα. Η Ελλάδα, μέλος της Ε.Ε. αλλά και ιδρυτικό μέλος του ΟΗΕ,

θα θεωρούσε χαρά και τιμή της να φιλοξενήσει στη Θεσσαλονίκη και να προωθήσει αυτή τη δημιουργική πρωτοβουλία. Την προσπάθεια που αρχίζουμε σήμερα, πρέπει να τη συνεχίσουμε και να την ενισχύσουμε με κάθε πρόσφορο τρόπο, ώστε να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στην επίτευξη των βασικών στόχων της : την καλύτερη διακυβέρνηση, τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών μας, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την πολύπλευρη συνεργασία μεταξύ μας και την εμπέδωση της ειρήνης στην περιοχή.

Αθήνα, 14 Νοεμβρίου 1997

dis.E/01T/OHE1.doc/11.11.97/p.1-12/rp.md